

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/143/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114209537
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4114209537.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci navrhovateľa: Y. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. 6, W., zastúpený: JUDr. Peter Timko, advokát, so sídlom Štefánikova trieda 6, Nitra, proti odporcovi: N. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. X, W., zastúpený: JUDr. Peter Matejov, advokát, so sídlom Hollého 12, Nitra, o určenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 17C/51/2014-68 zo dňa 4. júna 2014 v časti náhrady trov konania, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov konania zrušuje a vec vracia v tejto časti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa sumou 180,00 eur mesačne, počnúc od 25.03.2014, ktoré uložil odporcovi platiť vždy do 15 dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa. Zročné výživné odporcu za čas od 25.03.2014 do 31.05.2014 v sume 225,58 eur povolil splácať v mesačných splátkach po 100,00 eur spolu s bežným výživným, počnúc prvou splátkou v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok. Vo zvyšku súd návrh navrhovateľa zamietol. Súd nepriznal navrhovateľovi náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal určenia vyživovacej povinnosti na plnoletú osobu v sume 250,00 eur mesačne dôvodiac tým, že je študentom Strednej priemyselnej školy stavebnej v Nitre a odporca si neplní vyživovaciu povinnosť v takom rozsahu ako to predpokladá Zákon o rodine. Súd mal za preukázané, že navrhovateľ nie je schopný samostatne sa živiť z dôvodu sústavnej prípravy na budúce povolanie a to štúdia na strednej škole. S poukazom na ustanovenia § 62 ods.1, ods. 2, ods. 3, ods. 5, § 77 ods. 1, § 75 ods. 1 Zákona o rodine považoval za dostatočné výživné v sume 180,00 eur mesačne, preto vo zvyšku návrh navrhovateľa zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 150 ods. 1 OSP. Súd navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania, pričom dôvody hodné osobitného zreteľa vzhliadol v možnosti účastníkov konania ukončiť spor súdnym zmierom, ktorý navrhovateľ nevyužil ako aj v tom, že povinnosť odporcu nahradiť trovy konania navrhovateľa by odporcu neprimerane zaťažovala, keďže odporca uhrádzal náklady spojené s bývaním v nehnuteľnosti, ktorá bola v jeho výlučnom vlastníctve, ktorú obývali aj navrhovateľ so svojou matkou a uhrádza tiež náklady bývania na nehnuteľnosť, ktorá je v BSM rodičov navrhovateľa a ktorú v súčasnosti užíva navrhovateľ so svojou matkou po odchode zo spoločnej domácnosti.

Proti tomuto rozsudku v časti náhrady trov konania podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Dôvodil tým, že skutkové okolnosti danej veci nevykazovali znaky, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 150 ods. 1 OSP. Súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z faktorov, ktoré pre uvedené rozhodnutie neboli podstatné. Hodnotenie súdu, z koho viny nedošlo k dohode o výške výživného považoval za subjektívne a svojvoľné. Odporcovi vzhľadom na jeho majetkové pomery nevzniknú žiadne finančné problémy pri náhrade trov konania navrhovateľa. Tiež spochybnil tvrdenia súdu o tom, že odporca znášal všetky výdavky spoločnej domácnosti rodičov navrhovateľa. Na výdavkoch sa podieľala aj matka navrhovateľa podľa svojich príjmových možností.

Odporca nepodal k odvolaniu navrhovateľa písomné vyjadrenie.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov konania, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo postupom podľa § 212 ods. 1 OSP, § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP a vec mu vrátiť v tejto časti na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 OSP z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov, čím bola účastníkom konania odňatá možnosť konať pred súdom.

Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že navrhovateľ sa návrhom domáhal voči odporcovi určenia výživného na plnoleté dieťa vo výške 250,00 eur mesačne dovodiť tým, že je študentom strednej priemyselnej školy a odporca si voči nemu neplní vyživovaciu povinnosť v potrebnom rozsahu. Súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 17C/51/2014-68 z 04.06.2014, ktorým uložil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa sumou 180,00 eur mesačne, počnúc od 25.03.2014, ktoré uložil odporcovi platiť vždy do 15 dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa. Zročné výživné odporcu za čas od 25.03.2014 do 31.05.2014 v sume 225,58 eur povolil splácať v mesačných splátkach po 100,00 eur spolu s bežným výživným, počnúc prvou splátkou v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok. Vo zvyšku súd návrh navrhovateľa zamietol. Súd nepriznal navrhovateľovi náhradu trov konania. V časti náhrady trov konania podal navrhovateľ odvolanie.

Podľa § 137 OSP trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

Podľa § 142 ods. 2 OSP, ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 221 ods.1 písm. f) OSP, súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 221 ods. 2 OSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutie odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné právne predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ustanovenie § 142 OSP vyjadruje zásadu zodpovednosti za výsledok sporového konania. V § 142 ods. 1 OSP sa premietajú zákonné princípy, podľa ktorých náhrada trov konania zaťažuje stranu, ktorá v spore nebola úspešná, resp. účastníka, ktorý zavinil, že konanie muselo byť zastavené. Základným meradlom pre nárok na náhradu nákladov v sporovom konaní je miera úspechu. Ak mal účastník plný úspech vo veci, prizná sa mu tiež celá náhrada trov konania. Ak mal úspech len čiastočný, náhrada nákladov sa rozdelí pomerne. Ak je úspech alebo neúspech vyvážený, vysloví súd, že žiadny účastník nemá právo na náhradu nákladov konania. Na základe uvedeného platí, že žalobca má plný úspech, ak výrok rozsudku zodpovedá žalobnému petitu a naopak, žalovaný má plný úspech, ak je žaloba v plnom rozsahu zamietnutá. Pre pomerne rozdelenie trov je rozhodujúci pomer úspechu a neúspechu účastníkov v konaní. Čiastočný úspech sa skúma so zreteľom na uplatnený nárok, najmä z aspektu právneho dôvodu žaloby, t. j. skutkového stavu a právnej normy, ktorá sa mala použiť alebo sa použila pri rozhodovaní o veci samej.

V súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania odvolací súd dospel k záveru, že v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej časti, týkajúcej sa náhrady trov konania absentuje odôvodnenie, podľa akého zákonného ustanovenia súd postupoval pri rozhodovaní o náhrade trov účastníkov konania zohľadniac pritom pomer úspechu a neúspechu účastníkov v konaní.

Riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Preto účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu, t.j. musí byť preskúmateľné. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Vzhľadom k absencii odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa v časti náhrady trov konania a to posúdenia miery úspechu účastníkov v konaní a teda nezistenia úvah súdu, ktorými sa riadil pri svojom rozhodovaní, jeho skutkových a právnych záverov, odvolací súd nemohol pristúpiť k zmene napadnutej časti rozhodnutia, pretože tým by došlo k znemožneniu realizácie procesných práv účastníkov pre nerešpektovanie ústavného princípu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania odvolacím súdom a tým i k odopretiu možnosti prieskumu správnosti nových, poprípade z pohľadu súdu prvého stupňa bezvýznamných, avšak z hľadiska posúdenia odvolacím súdom rozhodujúcich skutočností. V konečnom dôsledku by to znamenalo odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom.

Aplikácia ust. § 150 ods. 1 OSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy vo výnimočných prípadoch, v ktorých bola preukázaná existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov účastníkovi, ktorému by inak patrila náhrada trov konania. Aplikácia ustanovenia § 150 OSP vyžaduje splnenie dvoch podmienok a to musí ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa a musí ísť o výnimočné okolnosti. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii a dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Druhá oblasť sa týka sociálnych aspektov. Dochádza k nej vtedy, ak v priebehu konania výrazne vystupuje do popredia, že povinný účastník nemôže uhradiť náhradu trov z dôvodov, ktoré sám nezavinil alebo môže ich uhradiť len s veľkými ťažkosťami. Predmetom tohto konania bolo určenie výživného na plnoleté dieťa, v ktorom došlo k rozhodnutiu vo veci samej rozsudkom súdu prvého stupňa. Dôvody uvedené súdom prvého stupňa nemožno považovať za dôvody osobitného zreteľa pre aplikáciu ustanovenia § 150 OSP. Dôvody osobitného zreteľa nebolo možné vzhliadnuť ani v sociálnych aspektoch účastníkov konania, nakoľko tieto nezodpovedali aplikácii ustanovenia § 150 OSP. Odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa za nepreskúmateľné tiež pre absenciu dôvodov rozhodnutia podľa § 150 OSP.

Keďže súd prvého stupňa pri rozhodovaní o náhrade trov konania nepostupoval vyššie uvedeným spôsobom, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 OSP) vo veci opätovne rozhodne o trovách celého konania, vrátane trov odvolacieho konania a svoje rozhodnutie aj relevantne odôvodní.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.